

Bruxelles, den 28.5.2014
COM(2014) 330 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

Europæisk energisikkerhedsstrategi

{SWD(2014) 330 final}

EU's velstand og sikkerhed er afhængig af en stabil, rigelig energiforsyning. Borgerne i de fleste medlemsstater har ikke kendt til varige afbrydelser af energiforsyningen siden oliekriserne i 1970'erne, og dette beviser medlemsstaternes og EU's succes med at garantere netop dette. For de fleste borgere er energi noget, der bare er der – den er allestedsnærværende og ikke påtrængende. Dette har stor indflydelse på de faktorer, der ligger bag nationale beslutninger om energipolitik, hvor forsyningssikkerhed ikke står lige så højt på dagsordenen som andre overvejelser.

Men i vinteren 2006 og 2009 blev EU-borgere i nogle af de østlige medlemsstater hårdt ramt af de midlertidige afbrydelser af gasforsyningen. Dette var en brat opvågning, der understregede behovet for en fælles europæisk energipolitik. Siden da er der gjort meget for at styrke EU's energisikkerhed med hensyn til gasforsyning og for at mindske antallet af medlemsstater, der er afhængige af en enkelt leverandør. Men selv om EU har styrket sin infrastruktur og fået flere energileverandører, er man stadig sårbar over for udefrakommende energichok, hvilket nedenstående tal er en klar indikation af. EU skal derfor have en nøgtern strategi for energisikkerhed, der fremmer modstandsdygtigheden over for disse chok og afbrydelser i energiforsyningen på kort sigt og mindsker afhængigheden af bestemte brændstoffer, energileverandører og -ruter på lang sigt. Politikerne på nationalt plan og på EU-niveau skal gøre det klart for borgerne, hvad følgerne af de forskellige muligheder for at mindske denne afhængighed er.

Nøgletal og fakta for EU's energisikkerhed

- I dag importerer EU 53 % af al den energi, vi bruger. Afhængigheden af energiimport gælder for råolie (næsten 90 %), naturgas (66 %) og i mindre omfang fast brændsel (42 %) og nukleart brændsel (40 %).
- Energiforsyningssikkerhed vedrører alle medlemsstater, men nogle er mere sårbare end andre. Dette gælder især de mindre integrerede og forbundne regioner som Baltikum og Østeuropa.
- Det mest presserende spørgsmål vedrørende energiforsyningssikkerhed er den stærke afhængighed af en enkelt leverandør. Dette gælder især for gas, men også el:
 - Seks medlemsstater er afhængige af Rusland som eneste eksterne leverandør af deres samlede gasimport, og tre af dem bruger naturgas til at dække mere end en fjerdedel af deres samlede energibehov. I 2013 tegnede energileverancer fra Rusland sig for 39 % af EU's naturgasimport eller 27 % af EU's gasforbrug. Rusland eksporterede 71 % af sin gas til Europa, og her er de største importører Tyskland og Italien (se bilag 1).
 - Med hensyn til el er tre medlemsstater (Estland, Letland og Litauen) afhængige af en enkelt ekstern operatør med hensyn til driften af og balancen i deres elektricitetsnet.
- EU's eksterne energiregning lyder på over 1 mia. EUR om dagen (omkring 400 mia. EUR i 2013) og tegner sig for over en femtedel af EU's samlede import. EU importerer råolie og olieprodukter for over 300 mia. EUR, heraf en tredjedel fra Rusland.
- EU's energisikkerhed skal også ses i sammenhæng med den stigende energiefterspørgsel i hele verden, som forventes at være steget med 27 % i 2030, hvilket vil medføre radikale ændringer i energiforsyningen og handelsstrømmene.

Den nedenfor beskrevne strategi bygger på en række stærke sider ved og erfaringer fra gennemførelsen af de nuværende politikker samt effektiviteten af EU's reaktion på tidligere energikriser: Europa har gjort store fremskridt i retning af gennemførelsen af det indre energimarked med en højere grad af sammenkobling. EU kan fremvise nogle af verdens bedste resultater inden for energieffektivitet og et mere afbalanceret energimix end sine største partnere.

Men alt for ofte behandles energisikkerhedsspørgsmål udelukkende på nationalt plan, uden at man tager fuldt hensyn til medlemsstaternes indbyrdes afhængighed. Nøglen til forbedret energisikkerhed ligger for det første i en mere kollektiv tilgang gennem et velfungerende indre marked og et øget samarbejde på regionalt og europæisk plan, navnlig med hensyn til at koordinere udbygning af nettene og åbne markeder, og for det andet i en mere sammenhængende politik udadtil. Dette indebærer, at man via udvidelsesinstrumenterne sikrer, at disse vejledende principper følges af kandidatlande og potentielle kandidater.

I dag er EU den eneste store økonomiske aktør, der genererer 50 % af sin elektricitet uden drivhusgasemissioner¹. Denne tendens skal fortsætte. På lang sigt kan EU's energisikkerhed ikke adskilles fra og er i vid udstrækning skabt af vores behov for at overgå til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi, hvor anvendelsen af importeret fossilt brændsel mindskes. Denne europæiske energisikkerhedsstrategi er derfor en væsentlig del af 2030-politikrammen for klima- og energipolitikken² og er ligeledes i fuld overensstemmelse med vores politiske målsætninger for konkurrenceevne og industri³. Det er derfor vigtigt, at der snart træffes beslutninger om disse rammer som, hvilket Det Europæiske Råd har påpeget, og at medlemsstaterne i fællesskab fremskynder udarbejdelsen og gennemførelsen af langsigtede planer for konkurrencedygtig, sikker og bæredygtig energi. Håndteringen af energisikkerhed i et miljø i hastig forandring kræver fleksibilitet samt kapacitet til at tilpasse og forandre sig. Denne strategi skal derfor kunne udvikles i takt med de ændrede forhold.

I strategien fastsættes områder, hvor der bør træffes beslutninger eller gennemføres konkrete foranstaltninger på kort, mellemlang og længere sigt for at afhjælpe de energisikkerhedsmæssige bekymringer. Den er baseret på de otte følgende centrale søjler, der sammen fremmer et tættere samarbejde til fordel for alle medlemsstater, samtidig med at nationale valg respekteres, og som underbygges af solidaritetsprincippet:

1. øjeblikkelige foranstaltninger for at øge EU's kapacitet til at afhjælpe en større afbrydelse i vinteren 2014/2015
2. styrkelse af nød-/solidaritetsmekanismer, herunder koordinering af risikovurderinger og beredskabsplaner samt beskyttelse af strategisk infrastruktur
3. begrænsning af energiefterspørgslen
4. opbygning af et velfungerende og fuldt integreret indre marked
5. forøgelse af EU's energiproduktion
6. videreudvikling af energiteknologier
7. diversificering af den eksterne energiforsyning og dertil knyttet infrastruktur

¹ 23 % vedvarende energi og 27 % kerneenergi.

² COM(2014) 15.

³ Meddelelse fra Kommissionen "En industriel renæssance i Europa", COM(2014) 14.

8. forbedret koordinering af nationale energipolitikker og tale med én stemme i energipolitikken udadtil.

1. ØJEBLIKKELIGE FORANSTALTNINGER FOR AT ØGE EU'S KAPACITET TIL AT AFHJÆLPE EN STØRRE AFBRYDELSE I VINTEREN 2014/2015

I lyset af de aktuelle begivenheder i Ukraine og muligheden for afbrydelser af energiforsyningen skal foranstaltninger på kort sigt fokusere på de lande, der er afhængige af en enkelt gasleverandør.

I den kommende vinter vil Kommissionen i samarbejde med medlemsstater, lovgivere, transmissionssystemoperatører og operatører forbedre EU's umiddelbare beredskab i forbindelse med eventuelle afbrydelser. Opmærksomheden vil navnlig blive rettet mod sårbare områder, forøgelse af lagerkapaciteten (f.eks. gennem fuldstændig udnyttelse af Letlands oplagringskapacitet i Østersøregionen), udvikling af energitransport i modsat retning (efter det vellykkede eksempel med aftalememorandummet mellem Slovakiet og Ukraine), udarbejdelse af planer for forsyningsikkerhed på regionalt plan og en bedre udnyttelse af potentialet ved flydende naturgas.

Nøgleforanstaltninger

Kommissionen og medlemsstaterne bør:

- intensivere samarbejdet med Gaskoordinationsgruppen⁴ og navnlig fortsat overvåge naturgasstrømme og omfanget af gasoplagring samt på EU-plan og/eller regionalt plan koordinere nationale risikovurderinger og beredskabsplaner
- ajourføre risikovurderingerne og de forebyggende handlingsplaner og nødplaner, jf. forordning (EU) nr. 994/2010
- iværksætte energisikkerhedsstresstest i lyset af risici for forsyningsforstyrrelser i den kommende vinter og om nødvendigt udvikle backupmekanismer såsom at øge gaslagrene, udvikle nødinfrastukturer og transportere energien i modsat retning samt mindske energiefterspørgslen eller skifte til alternative brændselstyper på meget kort sigt
- styrke samarbejdet med gasleverandører og transmissionssystemoperatører for at kortlægge mulige kilder til supplerende forsyninger på kort sigt, navnlig LNG.

2. STYRKELSE AF NØD-/SOLIDARITETSMEKANISMER, HERUNDER KOORDINATION AF RISIKOVURDERINGER OG BEREDSKABSPLANER SAMT BESKYTTELSE AF STRATEGISK INFRASTRUKTUR

EU har en overordnet prioritering: at sikre, at den bedst mulige forberedelse og planlægning forbedrer modstandsdygtigheden over for pludselige forstyrrelser i energiforsyningen, at strategiske infrastrukturer beskyttes, og at der ydes kollektiv støtte til de mest sårbare medlemsstater.

⁴ Indført med forordning (EU) nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden.

2.1. Olielagre

Medlemsstaterne er forpligtede til at opbygge og opretholde minimumsreserver af råolie og olieprodukter, og dette vil mindske risikoen ved leveringsafbrydelser⁵. De nuværende lagre repræsenterer omkring 120 dages forbrug, hvilket er langt over minimumskravet på 90 dages forsyning. Desuden stemmer EU's lagerforpligtelse overens med og er forbundet med den olielagerforpligtelse, der er indført under Det Internationale Energiagentur (IEA). Disse instrumenter har vist sig at være relevante og effektive. Garantien for, at der sandsynligvis ikke opstår en fysisk forsyningsknaphed, er et grundlæggende element, som vil dæmpe markedsprisudsving i tilfælde af en krise. EU bør derfor fremme yderligere internationalt samarbejde og gennemsigtighed vedrørende olielagre og oliemarkeder, navnlig med deltagelse af store nye forbrugere som Kina og Indien.

2.2. Forebyggelse og afhjælpning af risici for afbrydelse af gasforsyningen

Siden gasforsyningskriserne i 2006 og 2009 har EU styrket sin koordinationskapacitet for at forebygge og afbøde mulige afbrydelser af gasforsyningen⁶. Det er nu obligatorisk at investere i backupinfrastruktur. Inden den 3. december 2014 skal medlemsstaterne således kunne klare en spidsbelastning, selv i tilfælde af en afbrydelse af det største infrastrukturaktiv. Dertil kommer, at det skal være muligt at transportere energi i den modsatte retning i alle grænseoverskridende forbindelser mellem medlemsstater.

EU er også bedre forberedt på afbrydelser af gasforsyningen. Der er europæiske regler til sikring af forsyninger til beskyttede kunder (f.eks. kunder, der bruger gas til opvarmning) under vanskelige forhold, herunder i tilfælde af sammenbrud af infrastruktur under normale vinterforhold, og medlemsstaterne skal udarbejde nød- og kriseberedskabsplaner. Gaskoordinationsgruppen, der har deltagelse af medlemsstater, lovgivere og alle interessenter, har vist sig at være en effektiv EU-dækkende platform for informationsudveksling mellem eksperter og til at koordinere indgreb. Disse regler etablerer europæiske rammer, der skaber tillid og sikrer solidaritet, fordi de garanterer, at medlemsstaterne handler på eget nationalt ansvar og kollektivt forbedrer forsyningssikkerheden.

De hidtidige erfaringer med gasforsyningssikkerhed har vist, at der er synergi i et yderligere samarbejde på tværs af grænser, f.eks. gennem udarbejdelse af risikovurderinger (stresstest) og forsyningssikkerhedsplaner på regionalt og europæisk plan, udformning af lovgivningsmæssige rammer for gaslagre i erkendelse af disses strategiske betydning for forsyningssikkerheden eller udvikling af en mere præcis EU-dækkende definition af "beskyttede kunder". Dette vil indgå i den fuldstændige revision af de eksisterende bestemmelser og gennemførelsen af forordningen om gasforsyningssikkerhed, som Kommissionen vil lægge sidste hånd på inden udgangen af 2014.

På internationalt plan kan der desuden udvikles nye forsyningssikkerhedsinstrumenter sammen med vigtige strategiske partnere. En pulje med en minimumsandel af

⁵ Rådets direktiv 2009/119/EF af 14. september 2009 om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 994/2010 af 20. oktober 2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden og ophævelse af Rådets direktiv 2004/67/EF.

eksisterende sikkerhedslag i en virtuel fælles kapacitetsreserve – f.eks. under IEA – kan gøre det muligt at reagere hurtigt i tilfælde af en begrænset afbrydelse⁷.

2.3. Beskyttelse af kritisk infrastruktur

EU er begyndt at udvikle en politik til håndtering af den fysiske beskyttelse af kritisk infrastruktur (mod trusler, farer osv.), som ligeledes omfatter energiinfrastruktur⁸. It-sikkerhed bør også have mere opmærksomhed. Desuden er det nødvendigt at igangsætte en bredere debat om beskyttelse af strategisk energiinfrastruktur såsom gas- og el-transmissionssystemer, der leverer livsvigtig service til alle kunder. Denne debat bør dreje sig om tredjelandsenheders kontrol med strategisk infrastruktur, såsom statsejede virksomheder, nationalbanker eller statsejede fonde fra vigtige leverandørlande, som ønsker at komme ind på EU's energimarked eller begrænse diversificeringen i stedet for at udvikle EU's net og infrastruktur. Overholdelsen af den eksisterende EU-lovgivning skal garanteres ved alle købere fra tredjelands erhvervelse af strategisk infrastruktur. Fordelene ved et overordnet energisystem, der skaber en passende balance mellem centraliseret og decentraliseret energiproduktion med det formål at opbygge et system, som både er økonomisk effektivt og modstandsdygtigt over for udfald i enkeltstående store aktiver, bør også drøftes.

De eksisterende bestemmelser for adskillelse af gastransmissionsaktiviteter omfatter allerede en mekanisme til sikring af, at transmissionssystemoperatører, som kontrolleres af enheder fra tredjelande, er omfattet af de samme forpligtelser som operatører, der kontrolleres af EU-enheder. De seneste erfaringer med visse operatører fra tredjelande, som søger at undgå at overholde EU's lovgivning på EU's område, kan dog medføre en mere stringent anvendelse af bestemmelserne og en mulig styrkelse af gældende lovgivning i EU og medlemsstaterne. I den sammenhæng skal overholdelsen af reglerne på EU's indre marked, især vedrørende offentlige indkøb, også sikres.

2.4. Solidaritetsmekanismer i medlemsstaterne

Solidaritet er EU's adelsmærke og kræver politisk bistand til de medlemsstater, der er mest sårbare over for afbrydelser af energiforsyningen. Man bør derfor indføre en hensigtsmæssig beredskabsplanlægning, der baseres på stresstest af energisystemer og drøftelser med nationale myndigheder og industrien, og regelmæssigt revidere denne for at sikre minimumsniveauer for levering af alternative brændstoffer inden for EU som et supplement til kriselagrene. I lyset af de aktuelle begivenheder bør det umiddelbare fokus ligge på medlemsstater ved EU's østlige grænse. Hvor det er relevant, kan kandidatlande og potentielle kandidater også indgå i sådanne mekanismer.

Nøgleforanstaltninger

Kommissionen vil:

- revidere de eksisterende mekanismer til sikring af energiforsyning og foreslå en styrkelse af disse, hvor dette er nødvendigt, sammen med foranstaltninger til beskyttelse af strategiske energiinfrastrukturer og sikring af den rette balance mellem centraliserede og decentraliserede aktiver

⁷ Denne mulighed blev fremhævet i den fælles erklæring fra G7-energiministrenes møde den 6. maj 2014 i Rom.

⁸ Rådets direktiv 2008/114/EF af 8. december 2008 om indkredsning og udpegning af europæisk kritisk infrastruktur og vurdering af behovet for at beskytte den bedre.

- foreslå medlemsstaterne og industrien nye beredskabskoordinationsmekanismer og planer for energiforsyning til lande i krise, baseret på risikovurderinger (energisikkerhedsstresstest). Det umiddelbare fokus bør ligge på alle medlemsstater ved EU's østlige grænse.

3. BEGRÆNSNING AF ENERGIEFTERSPØRGSLEN

Begrænsning af energiefterspørgsel er et af de vigtigste værktøjer til at mindske EU's eksterne energifafhængighed og eksponering for prisstigninger. Den aktuelle situation gør det presserende at nå EU's tidligere vedtagne effektivitetsmål på 20 %, som vil medføre en besparelse på primær energi på 371 Mtoe i 2020 sammenlignet med fremskrivningerne. Disse besparelser kan opnås, hvis foranstaltningerne i den relevante lovgivning gennemføres konsekvent og uden forsinkelser. Dette gælder især for direktivet om energieffektivitet og direktivet om bygningers energimæssige ydeevne.

Det er kun muligt at skabe betydelige energibesparelser, hvis man klart har identificeret prioriterede sektorer og mobiliseret lettilgængelig investeringskapital. Energiefterspørgslen i byggesektoren, der tegner sig for omkring 40 % af energiforbruget i EU og en tredjedel af forbruget af naturgas⁹, kan reduceres med op til tre fjerdedele, hvis renoveringen af bygninger fremskyndes. Forbedringer inden for fjernvarme og -køling kan også yde et stort bidrag. På samme måde forbruger industrien omkring en fjerdedel af den gas, der forbruges i EU, og der findes et stort potentiale for energieffektivitetsforbedringer, hvis man styrker det emissionshandelssystem, som Kommissionen har foreslået som et led i 2030-politikrammen for klima- og energipolitikken¹⁰

For at udløse yderligere investeringer fra den private sektor, der spiller en central rolle, har EU's struktur- og innovationsfonde (ESI) øremærket¹¹ mindst 27 mia. EUR specifikt til investeringer i lavemissionsøkonomi, herunder energieffektivitet. Den aktuelle analyse af programmeringen af disse midler i medlemsstaterne tyder på, at det faktiske beløb til investeringer vil stige til over 36 mia. EUR. Finansielle instrumenter, der er oprettet med bidrag fra ESI-fondene¹², kan udløse yderligere private kapitalinvesteringer, mens de nye forretningsmodeller for energitjenesteselskaber kan medføre besparelser i hele energisystemet.

Nøgleforanstaltninger

Medlemsstaterne bør:

- fremskynde foranstaltninger for at nå energieffektivitetsmålet i 2020 med fokus på opvarmning og isolering, især i bygninger og industri, navnlig gennem:
 - ambitiøs gennemførelse af direktivet om energieffektivitet og direktivet om bygningers energimæssige ydeevne

⁹ Især til rumopvarmning og varmt brugsvand.

¹⁰ Kommissionens meddelelse: "Energy prices and costs in Europe", side 11.

¹¹ Mindst henholdsvis 12, 15 eller 20 % af det nationale bidrag til Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) skal investeres i støtte til overgangen til lavemissionsøkonomi i alle sektorer i mindre udviklede regioner, overgangsregioner og mere udviklede regioner i EU. Hvis samhørighedsfonden bruges til disse investeringer, stiger andelen til 15 % for mindre udviklede regioner.

¹² For eksempel er "reoveringslånet" et standardinstrument baseret på en lånemodel med risikodeling.

- øget lovgivningsmæssig og offentligt finansieret støtte til at fremskynde renoveringen af bygninger og forbedringer i/indførelse af fjernvarmesystemer
- fremme af energitjenester og efterspørgselsstyring med nye teknologier, hvor økonomisk støtte fra EU, især ESI-fonde, kan supplere de nationale finansieringsordninger
- fremskyndet gennemførelse af handlingsplanerne for bæredygtig energi fra kommuner, der deltager i Borgmesteraftalen
- fremme af energieffektivitet i industrien gennem en styrkelse af EU's ETS.

Kommissionen vil:

- revidere direktivet om energieffektivitet til sommer for at vurdere fremskridtene i retning af 2020-energieffektivitetsmålet og angive, hvordan energieffektivitet kan bidrage til 2030-politikrammen for klima- og energipolitikken
- identificere klare prioriterede sektorer (inden for boliger, transport og industri), hvor der kan opnås energieffektivitetsbesparelser på kort, mellemlang og lang sigt, herunder i de medlemsstater, der er mest sårbare over for forsyningsafbrydelser
- identificere resterende hindringer for indførelse af energieffektivitetsforanstaltninger og udvikle et ægte marked for energieffektivitetstjenester samt fremsætte forslag til, hvordan disse kan afhjælpes gennem ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger
- revidere direktiverne om miljøvenligt design og energimærkning på baggrund af de indhøstede erfaringer for at sikre en mere effektiv reduktion af energiforbrug og andre af produkternes miljømæssige virkninger.

4. OPBYGNING AF ET VELFUNGERENDE OG FULDT INTEGRERET INDRE MARKED

Et europæisk indre energimarked er en central faktor for energisikkerhed og den leveringsmekanisme, som skal opnå dette på en omkostningseffektiv måde. Statslige indgreb, der påvirker disse markedsrammer, såsom nationale beslutninger om vedvarende energi eller effektivitetsmål, beslutninger om at støtte investeringer i (eller nedlukning af) atomanlæg eller beslutninger om at støtte centrale infrastrukturprojekter (som NordStream, SouthStream, TAP eller en LNG-terminal i Østersøområdet) skal drøftes på europæisk og/eller regionalt plan, for at sikre at beslutninger truffet i én medlemsstat ikke underminerer forsyningsikkerheden i en anden. Der findes forskellige værktøjer på EU-plan til at gennemføre sådanne projekter under overholdelse af EU-regelværket og på en koordineret måde (lovgivning om det indre marked, retningslinjer for TEN-E, statsstøttekontrol osv.). En reel europæisk energisikkerhedsstrategi kræver en strategisk diskussion på EU-plan, ikke blot på nationalt plan, før der indføres håndhævelsesværktøjer.

4.1. Forbedring af det indre el- og gasmarkeds funktion

I den 3. pakke for det indre energimarked fastlægges rammerne for udviklingen af EU's indre marked. Stats- og regeringscheferne har besluttet, at det indre marked skal være

gennemført i 2014. Der var været en vis positiv udvikling, men der er stadig meget at gøre.

Der har været en positiv udvikling i integrationen af regionale markeder. Konkurrencedygtige, likvide markeder er et effektivt værn mod individuelle leverandørers misbrug af markedsmæssig eller politisk magt. Veludviklede handelsmekanismer og likvide spotmarkeder kan være effektive, kortsigtede løsninger i tilfælde af afbrydelser, således som det allerede er tilfældet for olie eller kul. Der kan opnås den samme sikkerhed for gas og for el, forudsat at rørledningernes kapacitet er tilstrækkeligt stor, og at nettene kan transportere forsyninger fra et sted til et andet.

En regional tilgang har været og vil fortsat være afgørende for integrationen af Europas energimarked med hensyn til grænseoverskridende udvekslinger og forsyningssikkerhed (herunder om nødvendigt kapacitetsmekanismer¹³). De nordiske lande (Finland, Sverige, Danmark og Norge) har foregået med et eksempel inden for el-sektoren med en tidlig integration af deres markeder i NordPool. På samme måde har Pentalateral Forum i Nordvesteuropa (Frankrig, Tyskland, Belgien, Nederlandene, Luxembourg og Østrig) gennemført banebrydende integrationsprojekter inden for både el- og gassektoren. Transmissionssystemoperatører og lovgivere har også taget afgørende skridt til at sammenkoble el-markeder i forskellige områder¹⁴. På gasområdet har man opnået en tilsvarende virkning med etableringen af PRISMA-plattformen i 2013, hvor sammenkoblingskapaciteten for 28 transmissionssystemoperatørers net, der transporterer 70 % af Europas gas, auktioneres på en gennemsigtig, ensartet måde.

Men udviklingen af konkurrencedygtige, velintegrerede markeder i Østersølandene og det sydøstlige Europa halter bagud, og disse regioner opnår derfor ikke de deraf afledte fordele med hensyn til forsyningssikkerhed. Der er behov for målrettede tilgange, der fremskynder udviklingen af kritisk infrastruktur (se punkt 4.2) samt etableringen af regionale gashandelspladser i disse regioner.

En korrekt gennemførelse af reglerne for netadgang i gassektoren vil i høj grad forbedre energisikkerheden, da det vil fremme en åben, ikke-diskriminerende adgang til transmissionssystemer, så gassen kan flyde frit og fleksibelt i hele EU.

Desuden skal kartel- og fusionskontrolreglerne fortsat håndhæves stramt, eftersom de sikrer, at EU's forsyningssikkerhed ikke svækkes af konkurrencebegrænsende adfærd eller konkurrencebegrænsende konsolidering eller vertikal integration af energiselskaber.

4.2. Fremskyndelse af udviklingen af de vigtigste sammenkoblinger

Et virkelig integreret og konkurrencedygtigt indre energimarked er ikke blot betinget af fælles lovrammer, men også en intensiveret udvikling af energitransportinfrastrukturen, især grænseoverskridende sammenkoblinger mellem medlemsstater. Kommissionen anslår, at der er behov for omkring 200 mia. EUR til dette, men at markedet i dets nuværende form kun kan levere omkring halvdelen af disse midler.

Forordningen om retningslinjer for transeuropæiske energinet og Connecting Europe-faciliteten (CEF) er udformet med henblik på at identificere og sikre rettidig

¹³ Meddelelse fra Kommissionen: "Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention", C(2013) 7243.

¹⁴ Et klart eksempel på et sådant regionalt samarbejde var etableringen i starten af 2014 af den såkaldte markeds kobling for handel før driftsdøgnet, som blev indført af netoperatører og energibørser fra 16 medlemsstater.

gennemførelse af de vigtige projekter, som Europa har brug for, og etableringen af 12 udpegede prioriterede korridorer og områder. EU's første liste over projekter af fælles interesse blev vedtaget i 2013. Det primære formål med EU's infrastrukturpolitik er nu at sikre en rettidig gennemførelse af disse projekter. Sammen med strømlinede tilladelsesprocedurer vil de 5,8 mia. EUR fra CEF bidrage hertil. CEF udgør kun ca. 3 % af de 200 mia. EUR i investeringer, der er behov for inden 2020, men der kan hentes andre midler ved hjælp af finansielle instrumenter. Hvis CEF skal gøre en forskel, skal den målrettes mod ganske få kritiske projekter og skal også kombineres med lovgivernes bestræbelser på at finansiere en del af infrastrukturen gennem nettatariffer, samtidig med at medlemsstaterne udnytter de europæiske struktur- og investeringsfonde, hvor dette er relevant. Både ved godkendelsen og gennemførelsen af projekter bør der tages skyldigt hensyn til den gældende EU-miljølovgivning og de gældende retningslinjer på miljøområdet¹⁵ for at sikre miljømæssig bæredygtighed og sikre offentlighedens støtte til og accept af projektet.

Man har identificeret 27 projekter inden for gas og 6 inden for elektricitet som værende af kritisk betydning for EU's energisikkerhed på kort og mellemlang sigt (vejledende liste i bilag 2), fordi deres gennemførelse forventes at styrke diversificeringen af forsyningsmuligheder og solidariteten i de mest sårbare dele af Europa. Omkring halvdelen af disse projekter burde være afsluttet i 2017, mens de resterende projekter har en planlagt ibrugtagningsdato frem til 2020. Det store flertal af disse kritiske projekter ligger i Østeuropa og Sydvesteuropa. Udgifterne til disse projekter skønnes at ligge omkring 17 mia. EUR. De kritiske projekter af fælles interesse er hovedsagelig større projekter, undtagen nogle få LNG-terminaler og lagerprojekter, og er i sagens natur komplekse og udsat for forsinkelser. Men mulighederne for at fremskynde deres gennemførelse kræver mere end blot tidlig CEF-støtte. Derfor har Kommissionen planer om at intensivere sin støtte til de kritiske projekter ved at samle projektlederne for at drøfte de tekniske muligheder for at fremskynde projekternes gennemførelse og de nationale tilsynsmyndigheder med henblik på at aftale den grænseoverskridende udgiftsfordeling og finansiering samt de relevante ministerier for at sikre stærk politisk opbakning, både i forbindelse med den første og med senere indkaldelser.

I marts 2014 opfordrede Det Europæiske Råd i sine konklusioner til: "*hurtig gennemførelse af samtlige foranstaltninger med henblik på at opfylde målet om at opnå sammenkobling af mindst 10 % af den installerede elproduktionskapacitet for alle medlemsstater*". I øjeblikket ligger det gennemsnitlige sammenkoblingsniveau på omkring 8 %. Under hensyntagen til sammenkoblingernes betydning for styrkelsen af forsynings sikkerheden og behovet for at fremme den grænseoverskridende handel foreslår Kommissionen at hæve det nuværende mål for sammenkobling på 10 % til 15 % inden 2030, idet man tager hensyn til omkostningsaspekterne og potentialet for handelssamkvem i de relevante regioner.

4.3. Det europæiske oliemarked

Rusland er en af EU's vigtigste leverandører af råolie, som raffineres i EU i dag, og nogle raffinaderier er optimeret til denne råolie. Selv om der er tilstrækkelig raffineringsskapacitet til at opfylde den samlede efterspørgsel på olieprodukter, er EU nettoeksportør af benzin og nettoimportør af diesel, især fra Rusland og USA. Den

¹⁵ Kommissionens retningslinjer, "Streamlining environmental assessment procedures for energy infrastructure and Projects of Common interest" og om VVM for store grænseoverskridende projekter.

gensidige afhængighed mellem EU, USA og Rusland med hensyn til olie, adgangen til olielagre og muligheden for at handle med og transportere olie globalt betyder, at der ikke findes nogen umiddelbar trussel mod EU med hensyn til olieleverancer. Der er imidlertid spørgsmål, som skal følges nøje, og som kræver en mere strategisk koordinering af EU's oliepolitik:

- EU's raffinaderibranches afhængighed af russisk råolie
- den voksende koncentration i den russiske olieindustri og de russiske olieselskabers stigende ejerskab over EU's raffinaderikapacitet.
- raffinerede produkter, der forbruges under transport.

EU's raffinaderisektor står over for betydelige udfordringer, hvis den skal bevare sin konkurrencedygtighed, hvilket bevidnes af nedgangen i raffinaderikapacitet og udenlandske investeringer, navnlig fra russiske virksomheder, hvilket øger afhængigheden af russisk olie. Det er vigtigt at bevare en konkurrencedygtig raffinaderikapacitet i Europa for at undgå overdreven afhængighed af importerede raffinerede olieprodukter og kunne behandle råolielagre med tilstrækkelig fleksibilitet¹⁶.

På lang sigt skal EU's afhængighed af olie, navnlig på transportområdet, nedbringes. Kommissionen har fremlagt en række foranstaltninger til nedbringelse af drivhusgasemissionerne og forbruget af brændstoffer til transport, herunder en strategi for alternative brændstoffer^{17,18}.

Nøgleforanstaltninger

Medlemsstaterne bør:

- styrke det regionale samarbejde mellem medlemsstater, hvor sammenkoblinger, udligningsaftaler, kapacitetsmekanismer og markedsintegration bidrager til energisikkerheden
- færdiggøre omsætningen af lovgivningen om det indre energimarked som planlagt inden udgangen af 2014, navnlig med hensyn til regler om afkobling, energitransport i den modsatte retning og adgang til lagerfaciliteter for gas
- intensivere diskussionerne om energibeskatningsdirektivet for at reducere de afgiftsmæssige incitamenters til at bruge diesel samt genoprette balancen mellem raffinaderikapaciteten og forbruget af olieprodukter i EU; man bør ligeledes overveje en gunstig beskatning af alternative brændstoffer, navnlig vedvarende brændstoffer
- intensivere bestræbelserne på at gennemføre direktivet om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer, som blev vedtaget for nylig.

Transmissionssystemoperatørerne skal:

- fremskynde indførelsen af netværkskoder for gas og elektricitet.

Kommissionen vil:

¹⁶ Navnlig under hensyntagen til resultaterne af det igangværende "fitness check" af sektoren.

¹⁷ Hvidbogen om transport fra 2011 "En køreplan for et fælles europæisk transportområde – mod et konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt transportsystem"; KOM(2011) 144 endelig.

¹⁸ COM(2013) 17 final

- fremskynde overtrædelsesprocedurerne vedrørende lovgivningen for det indre marked, når dette er nødvendigt
- samarbejde med medlemsstaterne om at sikre en hurtig gennemførelse af alle projekter af fælles interesse og andre foranstaltninger for at sikre opfyldelsen af målet om at nå en sammenkobling på mindst 10 % af deres installerede elproduktionskapacitet for alle medlemsstater inden 2020 og et mål på 15 % for 2030. koordinere alle tilgængelige fællesskabsfonde, inklusive CEF, ESI-fondene og støtte fra Den Europæiske Investeringsbank til fremskyndelse af etableringen af centrale sammenkoblingsinfrastrukturer og den tilhørende nationale og regionale infrastruktur
- i samarbejde med medlemsstaterne og deres nationale tilsynsmyndigheder overveje, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at fremskynde den hensigtsmæssige grænseoverskridende omkostningsfordeling¹⁹ for de kritiske projekter, der identificeres i bilag 2, og alle foranstaltninger, der kan føre til gennemførelsen af disse inden for de kommende to til tre år
- drøfte med branchen og medlemsstaterne, hvordan man kan diversificere råolieleverancerne til EU's raffinaderier for at mindske afhængigheden af Rusland
- forfølge en aktiv handelsdagsorden for at sikre adgangen til eksportmarkeder for olie og begrænse handelsfordrejende praksis ved at fremme en stærk handelsdisciplin på energiområdet og sikre en hensigtsmæssig håndhævelse af handelsdisciplin, når dette er relevant
- identificere EU-dækkende strategiske aktiver i olieværdikæden og koordinerede foranstaltninger, for at sikre at konsolideringen af EU's raffinaderikapacitet gennemføres på en måde, der forbedrer EU's energidiversificering
- samarbejde med IEA om overvågning af olieværdikæden og sikre, at gennemsigtigheden af data om strømme, investeringer og ejerskab fremmes.

5. FORØGELSE AF ENERGIPRODUKTIONEN I DEN EUROPÆISKE UNION

Unionen kan mindske sin afhængighed af bestemte leverandører og brændstoffer ved at maksimere sin brug af indenlandske energikilder.

5.1. Forøgelse af energiproduktionen i Den Europæiske Union

I de seneste to årtier er den indenlandske energiproduktion i Den Europæiske Union faldet støt²⁰ til trods for en stigning i produktionen af vedvarende energi. Det er imidlertid muligt at bremse denne tendens på mellemlang sigt ved yderligere at øge brugen af vedvarende energi, kerneenergi og bæredygtig produktion af konkurrencedygtige fossile brændstoffer, når man vælger disse muligheder.

Vedvarende energi

De sparede udgifter til importerede brændstoffer gennem øget brug af vedvarende energi udgør mindst omkring 30 mia. EUR om året. I 2012 skønnedes det, at energi fra

¹⁹ Grænseoverskridende omkostningsfordeling.

²⁰ Mellem 2001 og 2012 faldt EU's samlede energiproduktion med 15 %.

vedvarende kilder har bidraget med 14,1 % af EU's endelige energiforbrug, og at målet på 20 % bør kunne nås i 2020. Hvis man kigger længere frem end 2020, har Kommissionen foreslået at øge andelen af vedvarende energi til mindst 27 % i 2030.

Der findes et betydeligt potentiale for omkostningseffektivisering for elektricitet og opvarmning fra vedvarende kilder med henblik på at mindske brugen af naturgas yderligere inden for en række sektorer inden udgangen af dette årti. Især et skift til lokale, vedvarende opvarmingskilder kan erstatte betydelige mængder af importerede brændstoffer. I henhold til deres nationale planer for vedvarende energi planlægger medlemsstaterne allerede at tilføje yderligere 29 mio. ton olieækvivalent (Mtoe) i vedvarende opvarmning og yderligere 39 Mtoe i vedvarende energi mellem 2012 og 2020. Disse planer kan "fremrykkes" ved hjælp af både nationale midler og ESI-midler, som koordineres med støtte fra EIB og internationale finansieringsinstitutter. Som det er tilfældet med infrastruktur, bør størstedelen af investeringerne på dette område foretages af den private sektor.

Vedvarende energi er en ukontroversiel mulighed, men der har været bekymring om udgifterne og indvirkningen på det indre markeds funktion. Med reduktioner af teknologiomkostningerne er mange vedvarende energikilder stadig mere konkurrencedygtige og klar til at komme ud på markedet (f.eks. vindkraft på landjorden). En integration af disse i stor skala vil kræve mere intelligente energinet og nye energioplagringsløsninger. Det kan også blive nødvendigt at overveje kapacitetsmekanismer på regionalt plan²¹. De nye retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020 vil også fremme en mere omkostningseffektiv gennemførelse af de nationale 2020-mål for vedvarende energi.

Kulbrinter og rent kul

Udnyttelsen af de traditionelle olie- og gasressourcer i Europa, både i de traditionelle produktionsområder (f.eks. Nordsøen) og i nyopdagede områder (f.eks. det østlige Middelhavsområde, Sortehavet), bør udvikles i fuld overensstemmelse med energi- og miljølovgivningen, herunder det nye direktiv for offshoresikkerhed²². Produktion af olie og gas fra utraditionelle kilder i Europa og navnlig skifergas kan delvis kompensere for den faldende traditionelle gasproduktion²³, hvis man finder egnede løsninger på problemer med offentlig accept og miljøpåvirkning²⁴. I øjeblikket er de første efterforskningsaktiviteter i gang i nogle medlemsstater. Der er behov for et mere præcist overblik over EU's ukonventionelle reserver (ressourcer, der kan udnyttes økonomisk) for at kunne muliggøre en eventuel produktion i kommerciel skala.

I løbet af de seneste to årtier er såvel den lokale produktion som det lokale forbrug af kul faldet i EU. Men kul og brunkul udgør stadig en betydelig andel inden for elektricitetsproduktion i adskillige medlemsstater og omkring 27 % på EU-niveau. Selvom EU i øjeblikket importerer omkring 40 % af sit faste brændsel, købes det på et velfungerende og diversificeret verdensmarked, der giver Unionen et sikkert

²¹ Meddelelse fra Kommissionen "Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention, C(2013) 7243.

²² 2013/30/EU.

²³ FFC-undersøgelse "Unconventional gas and its potential energy market impacts in the EU" (EUR25305 EN).

²⁴ Meddelelse og henstilling fra Kommissionen om efterforskning og produktion af kulbrinter (såsom skifergas) ved hjælp af hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking) i EU (COM(2014) 23 final og henstilling 2014/70/EU af 22. januar 2014).

importgrundlag. CO₂-emissionerne fra kul og brunkul betyder, at de kun har en langsigtet fremtid i EU, hvis man anvender opsamling og lagring af CO₂. Dette giver også mulighed for yderligere forbedringer af genvindingen af gas og olie, som ellers ikke ville blive udnyttet. Når man betænker den hidtidige begrænsede brug af CCS, er der behov for en yderligere indsats inden for forskning, udvikling og anvendelse, før man kan opnå det fulde udbytte af denne teknologi.

Nøgleforanstaltninger

Medlemsstaterne bør:

- fortsætte indførelsen af vedvarende energikilder for at nå 2020-målet inden for rammerne af en markedsbaseret metode
- indlede en europæisering af støttesystemer til vedvarende energikilder gennem en forbedret koordinering af de nationale støtteordninger
- fremskynde overgangen til vedvarende opvarmningsteknologier inden for opvarmning
- sikre stabile nationale lovgivningsmæssige rammer for vedvarende energikilder og afhjælpe administrative hindringer
- lette adgangen til finansiering for projekter inden for vedvarende energikilder på alle niveauer (store og små) gennem et samordnet initiativ ledet af Den Europæiske Investeringsbank og nationale investeringsbanker, hvor man anvender støtten fra ESI-fondene, når det er relevant
- når denne mulighed vælges, udnytte kulbrinter og ren kulteknologi og tage hensyn til prioriteringerne for fjernelse af CO₂
- strømline nationale administrative procedurer for kulbrinteprojekter, herunder ved at gennemføre strategiske konsekvensanalyser og oprette en kvikskranke for udstedelse af tilladelser i overensstemmelse med Kommissionens vejledende dokumenter om strømlining af miljøvurderingsprocedurer for energiinfrastruktur og projekter af fælles interesse og om VVM'er for store grænseoverskridende projekter²⁵
- vurdere potentialet for ukonventionelle kulbrinter med fuld hensyntagen til henstilling 2014/70/EU, for at sikre at de højeste miljøstandarder opretholdes
- støtte demonstrationsprojekter for CO₂-opsamling og -lagring, navnlig projekter, der samfinansieres af NER 300-programmet og det europæiske genopretningsprogram for energiområdet, såsom ROAD-projektet.

Kommissionen vil:

- etablere et europæisk netværk for videnskab og teknologi om udvinding af ukonventionelle kulbrinter
- tilrettelægge informationsudveksling mellem medlemsstater, relevante virksomheder og ikke-statslige organisationer, der fremmer miljøbeskyttelsen, med henblik på udarbejdelse af referencedokumenter med bedste tilgængelige teknik om udnyttelse og produktion af kulbrinter

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf og <http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/Transboundary%20EIA%20Guide.pdf>

- sikre den fuldstændige gennemførelse og revision af CCS-direktivet og træffe beslutning om anden runde af tildelinger under NER 300-programmet
- fremme udviklingen af vedvarende energiteknologier og handel med disse energiformer i multilaterale og bilaterale forhandlinger.

6. VIDEREUDVIKLING AF ENERGITEKNOLOGIER

Den foreliggende plan for nedbringelse af EU's energiafhængighed kræver betydelige ændringer af energisystemet på mellemlang til lang sigt, og dette vil ikke ske uden et kraftigt pres med henblik på udviklingen af nye energiteknologier. Der er behov for disse nye teknologier for yderligere at reducere den primære energiefterspørgsel, diversificere og konsolidere leveringsmulighederne (både eksterne og lokale) og for at optimere energinetværkenes infrastruktur for at kunne udnytte denne diversificering fuldt ud.

Nye teknologier kan levere effektive og omkostningseffektive løsninger, der kan forbedre effektiviteten af bygninger og lokale opvarmningssystemer, skabe nye muligheder for energioplagring og optimere anvendelsen af nettene.

For at opnå dette er der behov for betydelige investeringer fra EU's og medlemsstaternes side i forskning og innovation og på energiområdet. Indførelsen af en lang række nye energiteknologier er af central betydning, hvis man ønsker at sikre, at et tilstrækkeligt antal af dem rent faktisk når ud til markedet, således at medlemsstaterne kan opfylde deres forskellige mål med hensyn til energimixet.

Disse investeringer skal omfatte hele teknologileverandørkæden fra materialer (inklusive råvarer) til fremstilling, idet man sikrer, at man samtidig med at mindske EU's afhængighed af importeret energi også sikrer, at EU's afhængighed af udenlandske teknologier mindskes. I sidste ende kan en sådan strategi kun gennemføres, hvis den er en integreret del af Unionens forsknings- og innovationspolitik på energiområdet.

For at maksimere virkningen af disse investeringer er der behov for mere koordinering mellem medlemsstaterne selv og mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Desuden og navnlig i forbindelse med etableringen af større demonstrationsprojekter vil det være vigtigt med finansielle instrumenter, der kan tiltrække større investeringer fra industrien, f.eks. gennem Den Europæiske Investeringsbank.

Nøgleaktion

Kommissionen vil:

- indarbejde energisikkerhed i gennemførelsen af prioriteringerne i Horisont 2020-rammeprogrammet for Forskning og Innovation (2014-2020) og sikre, at den kommende integrerede køreplan for den strategiske energiteknologiplan er i overensstemmelse med den europæiske strategi for energisikkerhed.

7. DIVERSIFICERING AF EKSTERNE LEVERANCER OG TILHØRENDE INFRASTRUKTUR

7.1. Gas

Importen udgør omkring 70 % af den gas, der forbruges i EU, men forventes²⁶ at ligge stabilt frem til 2020 og herefter stige en smule og nå omkring 340-350 mia. m³ i 2025-2030. I 2013 kom 39 % af gasimporten målt i mængder fra Rusland, 33 % fra Norge og 22 % fra Nordafrika (Algeriet og Libyen). Andre kilder er små og udgør omkring 4 %. LNG-importen fra disse og andre lande (f.eks. Qatar, Nigeria) steg og toppede ved omkring 20 %, men er siden faldet til omkring 15 % på grund af højere priser i Asien.

Vurdering af mere diversificerede naturgasressourcer er en prioritering, samtidig med at man skal opretholde betydelige importmængder fra pålidelige leverandører. LNG vil blive en stadig større potentiel kilde til diversificering i de kommende år. Nye LNG-leverancer fra Nordamerika, Australien, Qatar og nyopdagede reserver i Østafrika vil sandsynligvis øge størrelsen og likviditeten på de globale LNG-markeder. I USA ventes det første fortætningsanlæg på østkysten at være operationelt i 2015-2017 med en kapacitet på omkring 24 mia. m²/år. Mange andre projekter er under gennemførelse. Det forventes, at størstedelen af produktionen vil blive sendt til de asiatiske markeder, men nogle europæiske virksomheder forhandler allerede om LNG-leverancekontrakter med amerikanske LNG-producenter. Denne udvikling bør fremmes ved, at prioriteringerne afspejles korrekt i EU's politikker udadtil, navnlig ved de igangværende forhandlinger om et transatlantisk partnerskab for handel og investeringer (TTIP). Både den norske (op til 116 mia. m²/år i 2018 fra det nuværende niveau på 106 mia. m²/år) og den nordafrikanske (potentielt kolossale ikke-efterforskede eller uudnyttede kulbrinteressourcer og fordelene ved geografisk nærhed) produktion rummer et vækstpotentiale. Unionen bør forbedre de interne forbindelser, for at sikre at gassen fra disse leverandører når ud til alle de regionale markeder i overensstemmelse med de nuværende sammenkoblingsmål.

Ud over at styrke vores forhold til de eksisterende leverandører bør det også være et politisk mål for EU at bane vejen for nye kilder. Etableringen af den sydlige korridor og de identificerede projekter af fælles interesse er et vigtigt element i denne forbindelse, idet de baner vejen for leverancer fra den kaspiske region og fra fjerne leverandører. Det at forfølge en aktiv handelsdagsorden i denne region er vigtigt for at sikre markedsadgangen, men ligeledes for udviklingen af en kritisk infrastruktur, hvis levedygtighed afhænger af adgangen til tilstrækkelige eksportvolumener. I første fase forventes det, at i 2020 vil 10 mia. m²/år naturgas fra Aserbajdsjan nå det europæiske marked gennem den sydlige gaskorridor. Desuden er denne nye rørledning af vital betydning som forbindelse til Mellemøsten. Den planlagte infrastruktur i Tyrkiet kan bringe op til 25 mia. m²/år frem til det europæiske marked. På længere sigt vil andre lande som Turkmenistan, Irak og Iran, hvis betingelserne for ophævelse af sanktionerne er til stede, også kunne yde et betydeligt bidrag til udvidelsen af den sydlige gaskorridor. Det vil være vigtigt med en sammenhængende og målrettet udenrigspolitik over for disse lande. Desuden bør EU indgå i en intensiveret politisk dialog og samhandelsdialog med partnerlande i Nordafrika og det østlige Middelhavsområde, navnlig med henblik på at oprette et knudepunkt for middelhavsgas i Sydeuropa.

²⁶ EU Energy, transport and GHG emissions trends to 2050 – Reference scenario 2013 – Europa-Kommissionen.

Alt dette vil kun være muligt, hvis der stilles importinfrastrukturkapacitet til rådighed, og hvis de udbudte gasmængder har en rimelig pris. Der vil være behov for et hensigtsmæssigt samarbejde mellem EU og medlemsstaterne (se afsnit 4).

7.2. Uran og nukleart brændsel

Elektricitet fremstillet med kerneenergi på kernekraftværker udgør en pålidelig grundforsyning af elektricitet, der er ikke forårsager emissioner, og som spiller en vigtig rolle for energisikkerheden. Den relative værdi af det nukleare brændsel er marginal i forhold til de samlede produktionsomkostninger for elektricitet sammenlignet med gas- og kulfyrede værker, og uran udgør kun en lille del af de samlede omkostninger ved nukleart brændsel. Forsyningerne af uran rundt om i verden er stabile og godt diversificeret, men EU er ikke desto mindre fuldstændig afhængig af leverancer udefra. Der er kun nogle få anlæg i verden, der er i stand til at omdanne uran til brændsel til kernereaktorer, men EU's industri har en teknologisk førerposition i hele kæden, herunder inden for berigelse og genoparbejdning.

Nuklear sikkerhed er en absolut prioritering for EU. EU bør fortsat være en pioner for og arkitekten bag nuklear sikkerhed på internationalt plan. Derfor er det vigtigt at fremskynde vedtagelsen af det ændrede direktiv for nuklear sikkerhed, styrke de nukleare tilsynsmyndigheders uafhængighed, fremlægge oplysninger for offentligheden og foretage regelmæssige ekspertevalueringer.

Men Rusland er en vigtig konkurrent inden for fremstilling af nukleart brændsel og tilbyder integrerede pakker til investeringer i hele den nukleare kæde. Derfor skal man være særligt opmærksom på investeringer i nye kernekraftværker, der skal bygges i EU med ikke-EU-teknologi, for at sikre at disse anlæg ikke er afhængige af Rusland med hensyn til levering af nukleart brændsel: Muligheden for diversificering af brændselsleverancerne skal være en forudsætning for alle nye investeringer, hvilket skal sikres af Euratoms Forsyningsagentur. Desuden er der behov for en samlet diversificeret portefølje af brændsel til alle operatører af værker.

Nøgleforanstaltninger

Kommissionen og medlemsstaterne bør i fællesskab:

- øge gennemsigtigheden på EU-niveau vedrørende forsyningsikkerheden for gas og undersøge, hvordan man kan videreudvikle prisoplysninger under de eksisterende rapporteringsmekanismer såsom data fra Eurostat og Kommissionens markedsovervågning
- støtte udviklingen og den fortsatte ekspansion af gasforsyningsinfrastrukturen med Norge, den sydlige gaskorridor og gasknudepunktet i Middelhavet
- indføre et overvågningssystem på EU-niveau for energiforsyningsikkerheden baseret på årlige rapporter fra Kommissionen til Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet
- fremskynde vedtagelsen af det ændrede direktiv om nuklear sikkerhed
- samarbejde om at diversificere forsyningen af nukleart brændsel, når der er behov for dette.

Kommissionen vil:

- forfølge en aktiv handelsdagsorden for at sikre adgangen til eksportmarkeder for

naturgas/LNG og begrænse handelsforvridende praksis ved at fremme en stærk handelsdisciplin på energiområdet og sikre en hensigtsmæssig håndhævelse af handelsdisciplin, når dette er relevant

- forsøge at ophæve eksisterende forbud mod olieeksport fra tredjelande
- systematisk tage hensyn til diversificeringen af brændselsleverancer i sin vurdering af nye nukleare investeringsprojekter og nye udkast til aftaler eller kontrakter med tredjelande.

8. FORBEDRING AF KOORDINERINGS- OG TALEMÅL I ENERGIPOLITIKKEN UDADTIL

Mange af de ovenstående foranstaltninger peger i retning af den samme underliggende prioritering: behovet for, at medlemsstaterne bliver bedre til at koordinere vigtige beslutninger vedrørende energipolitikken. Det er klart, at beslutningerne vedrørende energimixet er en national beføjelse, men den gradvise integration af energiinfrastruktur og -markeder, den fælles afhængighed af eksterne leverandører og behovet for at sikre solidaritet i krisetider betyder, at man må drøfte de grundlæggende politiske beslutninger på energiområdet med nabolandene. Det samme gælder den eksterne dimension af EU's energipolitik^{27, 28}.

Kommissionen glæder sig over nogle medlemsstaters opfordring til en Energiunion. Den støtter oprettelsen af en mekanisme, der vil give medlemsstaterne mulighed for at underrette hinanden om vigtige beslutninger vedrørende deres energimix inden vedtagelsen, således at de kan medtage relevante kommentarer i den nationale beslutningsproces.

Den Europæiske Union har en overordnet interesse i stabile, gennemsigtige, regelbaserede og likvide internationale energimarkeder. EU bør udvikle konsekvente og koordinerede budskaber i internationale organisationer og fora. En tilhørende foranstaltning er koordineret fremme af bæredygtige energiteknologier rundt om i verden, men navnlig hos nye vækstøkonomier, som ventes at yde det største bidrag til væksten i efterspørgslen i de kommende årtier. Et sådant initiativ er ikke bare i overensstemmelse med EU's overordnede mål på miljø- og klimaområdet, men kan også have en indvirkning på de traditionelle markeder for fossilt brændsel, hvilket øger efterspørgslen og forbedrer likviditeten.

Over for vores nærmeste naboer skal målet være fortsat at inddrage alle partnere på alle niveauer for at sikre deres tætte integration på EU's energimarked. Energifællesskabet, der har til formål at udbrede EU's regelværk på energiområdet til udvidelses- og naboskabslandene, bør styrkes yderligere i lyset af EU's fokus på forsyningssikkerheden. Dette bør opnås ved at fremme reformer inden for energisektoren i de deltagende lande, idet man samtidig støtter moderniseringen af deres energisystem og deres fulde integration i EU's lovgivningsramme på energiområdet. Desuden bør den institutionelle struktur for energifællesskabet forbedres på kort til mellemlang sigt med henblik på at styrke håndhævelsesmekanismerne.

²⁷ Rapport fra Kommissionen "Gennemførelse af meddelelsen om energiforsyningssikkerhed og internationalt samarbejde og af Energirådets konklusioner af november 2011 [COM(2013) 638].

²⁸ Rapport fra Rådet "Opfølgning af Det Europæiske Råds møde den 22. maj 2013: gennemgang af udviklingen i den eksterne dimension af EU's energipolitik" vedtaget den 12. december 2013.

Der er behov for systematisk brug af udenrigspolitiske instrumenter såsom konsekvent medtagelse af energispørgsmål i politiske dialoger, navnlig topmøder, med strategiske partnere. Der vil blive foretaget en revision af energidialogerne med vigtige leverandørlande på EU-niveau. Fælleserklæringen fra G7-energiministerrådet i Rom for nylig er en god model for vores styrkede samarbejde med nøglepartnere. Der er også behov for at sikre konsekvens med de eksterne aspekter af andre sektorpolitikker, der kan bidrage til at fremme energisikkerheden, navnlig vedrørende den strategiske programmering af EU's instrumenter for ekstern bistand. Tjenesten for EU's Optræden Udadtil spiller en vigtig rolle med hensyn til at integrere energiaspekterne i EU's udenrigspolitik og koordinering med medlemsstaternes udenrigsministerier.

Desuden bør medlemsstaternes aftaler med tredjelande på energiområdet være i fuld overensstemmelse med EU-lovgivningen og EU's politik for forsyningssikkerhed. Med henblik herpå bør Kommissionen og medlemsstaterne udnytte Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 994/2012/EU af 25. oktober 2012 om indførelse af en mekanisme for udveksling af oplysninger vedrørende mellemstatslige aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande på energiområdet. Dette vedrører navnlig muligheden for at udforme standardbestemmelser og anmode Kommissionen om bistand under forhandlingerne. I lyset af de seneste erfaringer skal medlemsstaterne og de relevante virksomheder hurtigt muligt underrette Kommissionen, inden de indgår mellemstatslige aftaler, der har en potentiel indvirkning på energiforsyningssikkerheden og diversificeringsmulighederne, og søge rådgivning fra Kommissionen under forhandlingerne. Dette forudsætter en revision af afgørelse nr. 994/2012/EU.

Gas er et område af særlig interesse, hvor EU's øgede politiske engagement med mulige leverandørlande kan bane vejen for handelsaftaler uden at true videreudviklingen af et konkurrencebaseret indre marked i EU. I visse tilfælde kan en samling af efterspørgslen desuden styrke EU's forhandlingskraft.

I forbindelse med køb af naturgas er der blevet henvist til den "kollektive indkøbsmekanisme" i Euratoms Forsyningsagentur. I den foreliggende sammenhæng, hvor der ikke er nogen risiko for forsyningssikkerheden på uranmarkedet, giver denne mekanisme samhandelspartnerne deres fulde frihed til at forhandle om deres transaktioner. Når Euratoms Forsyningsagentur står som medunderskriver af kontrakterne, er det en bekræftelse af, at der ikke er nogen forsyningsrisiko. Hvis en kontrakt truer forsyningssikkerheden, har agenturet fortsat ret til at gøre indsigelse imod den. På grundlag af notifikationer og andre indkomne oplysninger øger Euratoms Forsyningsagentur også gennemsigtigheden på markedet for nukleart brændsel gennem udgivelse af periodiske rapporter.

Kommissionen vil i tæt samarbejde med medlemsstaterne undersøge, hvorvidt man kan udvikle en procedure for gas, der kan bidrage til at øge gennemsigtigheden på markedet og tage hensyn til behovene vedrørende energisikkerhed. Desuden bør man vurdere frivillige mekanismer for sammenlægning af efterspørgslen, der kan øge de europæiske køberes forhandlingskraft. Disse systemer vil skulle udformes og gennemføres på en måde, der kan sikre foreneligheden med EU-lovgivningen og handelslovgivningen. Når det er relevant, kan kandidatlande eller potentielle kandidater tilknyttes en sådan procedure.

Nøgleforanstaltninger

Kommissionen vil:

- sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der identificeres i dens meddelelse om ekstern energipolitik fra september 2011
- vurdere mulighederne for frivillige mekanismer til sammenlægning af efterspørgslen, der vil øge de europæiske køberes forhandlingskraft i henhold til EU-lovgivningen og handelslovgivningen
- sammen med EEAS fremme mere systemisk brug af udenrigspolitiske værktøjer og styrke sammenhængen mellem energi- og udenrigspolitiske mål
- revidere afgørelse nr. 994/2012/EU om indførelse af en mekanisme for udveksling af oplysninger vedrørende mellemstatslige aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande på energiområdet.

Medlemsstaterne bør:

- underrette hinanden om vigtige nationale energipolitiske beslutninger, inden de vedtages, ved at udnytte de eksisterende fora, som ledes af Kommissionen, fuldt ud
- sikre en tidlig underretning af Kommissionen, inden man indleder forhandlinger om mellemstatslige aftaler, der har potentielle konsekvenser for energiforsynings sikkerheden, og inddrage Kommissionen i forhandlingerne. Dette vil sikre, at aftalerne indgås i fuld overensstemmelse med EU-lovgivningen.

KONKLUSIONER

I de seneste par år er der gjort store fremskridt med at styrke af Europas energisikkerhed. Trods disse resultater er Europa fortsat sårbart over for energichok. Den europæiske energisikkerhedsstrategi indeholder derfor en række konkrete foranstaltninger til styrkelse af Europas modstandsdygtighed og mindskelse af afhængigheden af energiimport.

Unionens energisikkerhedsstrategi hører uløseligt sammen med 2030-politikrammen for klima- og energipolitikken, og disse bør vedtages samlet af Det Europæiske Råd. Overgangen til en konkurrencebaseret lavemissionsøkonomi vil mindske brugen af importerede fossile brændstoffer gennem begrænsning af energiefterspørgslen samt udnyttelse af vedvarende energikilder og andre lokale energikilder.

På kort sigt

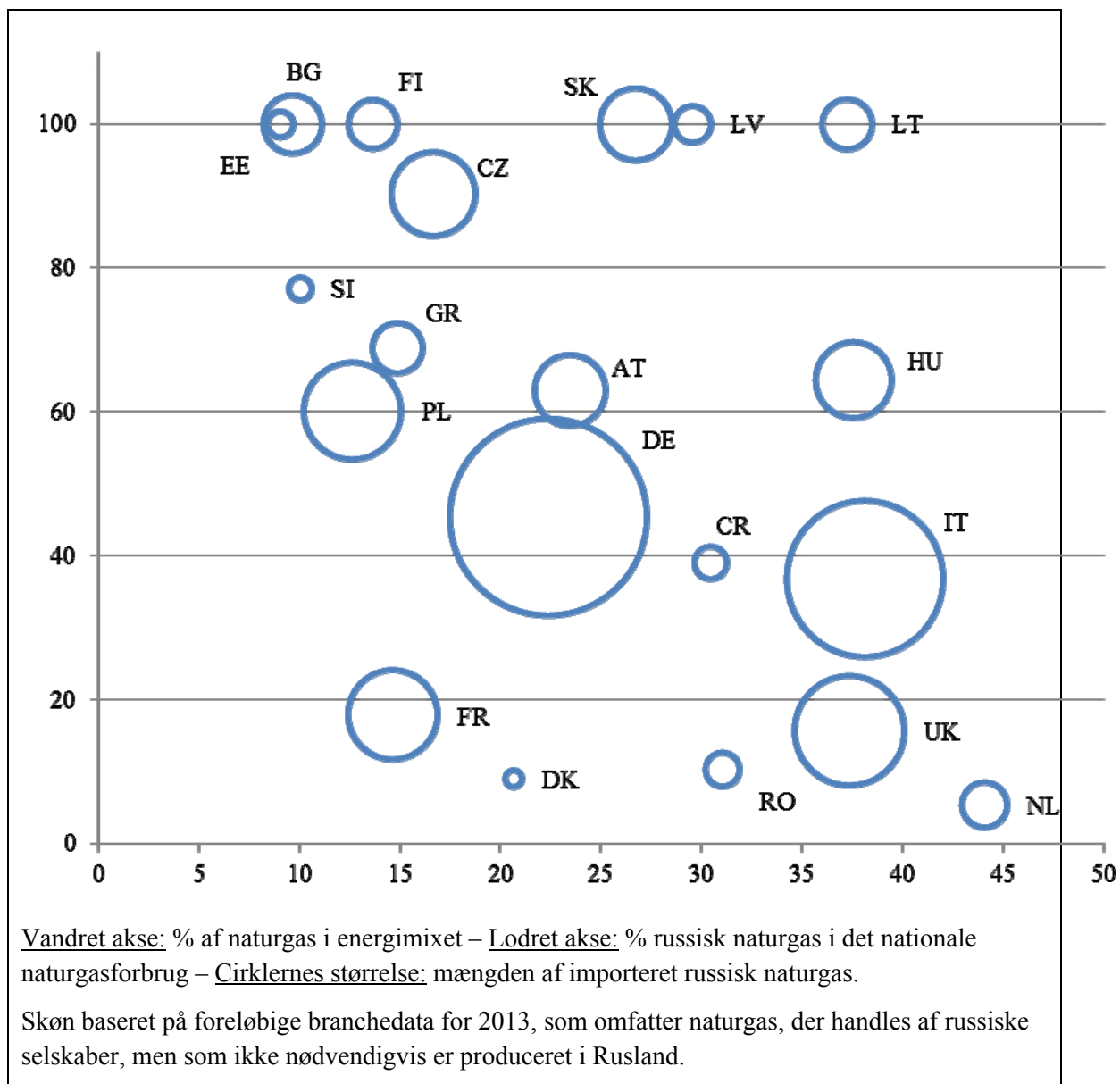
1. Med henblik på den kommende vinter skal Unionen forbedre sin parathed over for afbrydelser af energiforsyningen. De eksisterende europæiske nød- og solidaritetsmekanismer bør styrkes på grundlag af risikovurderinger (stresstest af energisikkerhed) koordineret af Kommissionen sammen med medlemsstater, tilsynsmyndigheder, transmissionssystemoperatører og operatører for at øge modstandsdygtigheden. Unionen skal også samarbejde med sine internationale partnere om at udvikle nye solidaritetsmekanismer for naturgas og brugen af gasoplagringsfaciliteter.
2. Nye infrastrukturinvesteringer fra dominerende leverandører skal overholde alle regler vedrørende det indre marked og konkurrence. Især bør Southstream-projektet suspenderes, indtil man har sikkerhed for, at EU-lovgivningen overholdes fuldt ud, og det bør revurderes i lyset af EU's prioriteringer vedrørende energisikkerhed.

3. Unionen bør arbejde tæt sammen med sine naboer og partnere inden for Energifællesskabet, navnlig Ukraine og Moldova, om at forbedre energisikkerheden. Den seneste aftale om energitransport i den modsatte retning mellem Den Slovakiske Republik og Ukraine må hilses velkommen i denne forbindelse.

På mellemlang til lang sigt

4. Europa skal opnå et mere velfungerende og integreret energimarked. Prioriterede projekter, som har til formål at samle de nuværende energienklaver og sikre opfyldelsen af de nuværende sammenkoblingsmål på mindst 10 % af den installerede elproduktionskapacitet inden 2020, bør fremskyndes. I 2030 bør medlemsstaterne være på rette kurs mod opfyldelsen af et sammenkoblingsmål på 15 %.
5. Unionen skal mindske sin eksterne afhængighed af bestemte leverandører ved at diversificere sine energikilder, -leverandører og -ruter. Især et styrket partnerskab med Norge, fremskyndelsen af den sydlige gaskorridor og fremme af et nyt gasknudepunkt i Sydeuropa er områder, der bør prioriteres.
6. Energisikkerhed og overgangen til en lavemissionsøkonomi bør prioriteres i forbindelse med anvendelsen af EU's finansielle instrumenter i perioden 2014-2020, navnlig ved hjælp af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Connecting Europe-faciliteten, Horisont 2020 og instrumentet for den europæiske naboskabspolitik. Samme mål bør være vejledende for interventioner med EU's udenrigspolitiske instrumenter såsom naboskabsinvesteringsfaciliteten og investeringsfaciliteten for Vestbalkan samt Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling.
7. Der er behov for øget koordinering af nationale energipolitikker for at kunne reagere troværdigt på udfordringen med energisikkerhed. Nationale valg vedrørende energimix eller energiinfrastruktur påvirker andre medlemsstater og Unionen som helhed. Medlemsstaterne skal blive bedre til at informere hinanden og Kommissionen, når de fastlægger deres langsigtede energipolitiske strategier og forbereder mellemstatslige aftaler med tredjelande. Der er behov for en yderligere indsats for at sikre bedre synergier mellem energimålene og udenrigspolitikken og for at tale til EU's partnere med én stemme.

BILAG 1: AFHÆNGIGHED AF NATURGASLEVERANCER FRA RUSLAND

**BILAG 2: STATUS FOR CENTRALE SIKKERHEDSASPEKTER AF PROJEKTER
VEDRØRENDE LEVERINGSINFRASTRUKTUR**

Naturgasprojekter

A Projekter på kort sigt (2014-2016)			
#	Projekt navn	Nærmere oplysninger	Afsluttet af
Baltisk gasmarked			
1	LT: LNG-fartøj	Fartøj (ikke projekt af fælles interesse). Status: under bygning	Udgangen af 2014
2	Opgradering af Klaipėda-Kiemėna-rørledningen	Kapacitetsforbedring af forbindelsen fra Klaipėda til LT-LV-sammenkoblingen. Status: VVM og teknisk design	2017
Gasmulighed i Central- og Sydøsteuropa			
1	PL: LNG-terminal	Terminal i Swinoujscie og tilslutningsrørledning (ikke projekt af fælles interesse på grund af modenheden). Status: under opførelse	Udgangen af 2014
2	EL-BG, sammenkobling	Ny sammenkobling skal understøtte diversificeringen og sikre levering af gas fra Shah Deniz til Bulgarien. Status: tilladelser, VVM (to års forsinkelse)	2016
3	EL-BG, energitransport i modsat retning	Permanent energitransport i modsat retning i den eksisterende sammenkobling (alternativ/supplement til IGB). Status: før-feasibilityundersøgelse	2014
4	BG: opgradering af lagerkapacitet	Forøgelse af lagerkapacitet i Chiren; Status: før-feasibilityundersøgelse	2017
5	HU-HR, modsat retning	Gastransport i modsat retning, der giver mulighed for transport af gas fra Kroatien til Ungarn. Status: feasibilityundersøgelser.	2015
6	HU-RO, modsat retning	Projekt, der skal give mulighed for gastransport fra Rumænien til Ungarn. Status: feasibilityundersøgelser.	2016
7	BG-RS, sammenkobling	Ny sammenkobling, der understøtter forsyningssikkerhed i Bulgarien og Serbien. Status: VVM, linjeføring, finansiering (udsendt med afkobling af Srbijagas for at få adgang til finansiering)	2016
8	SK-HU, sammenkobling	Ny tovejs-rørledning. Status: under opførelse	2015
B Projekter på mellemlang sigt (2017-2020)			
#	Projekt navn	Nærmere oplysninger	Afsluttet af
Baltisk gasmarked			

1	PL-LT, sammenkobling	Ny tovejs-rørledning (GIPL), der bringer isolationen af de baltiske stater til ophør. Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser	2019
2	FI-EE, sammenkobling	Ny tovejs-offshorerørledning ("Balticconnector"). Status: før-feasibilityundersøgelse/tilladelser	2019
3	Baltisk LNG-terminal	Ny LNG-terminal, placering skal fastlægges (EE/FI). Status: før-feasibilityundersøgelse/tilladelser	2017
4	LV-LT, sammenkobling	Opgradering af den eksisterende sammenkobling (inklusive kompressorstation). Status: før-feasibilityundersøgelse	2020
Giver mulighed for at transportere gas fra Spanien nordpå			
1	ES-FR "Midcat"- sammenkobling	Ny sammenkobling (inklusive kompressor), der giver mulighed for tovejs-transport ²⁹ mellem Frankrig og Spanien. Status: feasibilityundersøgelse	Ikke fastlagt
Mulighed for gasklynge i Central- og Sydøsteuropa			
1	PL-CZ, sammenkobling	Ny tovejs-rørledning mellem Den Tjekkiske Republik og Polen. Status: Feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser, tilladelser (CZ)	2019
2	PL-SK, sammenkobling ³⁰	Ny tovejs-rørledning mellem Slovakiet og Polen. Status: endelig investeringsbeslutning i 2014	2019
3	PL: Tre interne rørledninger og kompressorstation	Behov for interne forstærkninger for at skabe sammenhæng mellem inputpunkterne på Østersøkysten til sammenkoblinger mellem PL-SK og PL-CZ. Status: før-feasibilityundersøgelse	2016-18
4	TANAP (TR-EL)	Transanatolsk naturgasrørledning til transport af kaspisk gas til EU via Tyrkiet og åbning af den sydlige gaskorridor. Status: feasibilityundersøgelse/endelig investeringsbeslutning	2019
5	TAP (EL-AL-IT)	Internt EU-afsnit af den sydlige gaskorridor. Direkte sammenkobling til TANAP. Status: tilladelser	2019

²⁹ Transport fra Spanien til Frankrig i tilfælde af leveringsproblemer i Vest-/Centraleuropa. Transport fra Frankrig til Spanien for at afhjælpe høje gaspriser i Spanien. "Artère du Rhône" skal også styrkes.

³⁰ Disse to sammenkoblinger (PL-CZ og PL-SK) vil give mulighed for transport mellem Baltikum og Adriaterhavet, men gas fra DE-NL-NO vil også kunne transporteres, hvilket vil øge forsyningsikkerheden i hele (Syd)-Østeuropa

6	IAP (AL-ME-HR)	Nyt sammenkoblingsafsnit af Balkan-gasringen og tilslutning til TAP. Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser	2020
7	HR – LNG-terminal	Ny LNG-terminal i Krk, der understøtter forsyningsikkerheden og diversificeringen i regionen. Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser (finansieringsproblemer)	2019
8	BG: internt system	Rehabilitering og udvidelse af transportsystem, der er nødvendigt for den regionale integration. Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser	2017 (ikke fastlagt)
9	RO: internt system og energitransport i modsat retning til UA	Integration af det rumænske transit- og transmissionssystem og energitransport i modsat retning til Ukraine. Status: feasibilityundersøgelse (tilsynsmæssige problemer med transporten i modsat retning)	Ikke fastlagt
10	EL: kompressorstation	Kompressorstation i Kipi giver mulighed for sammenkobling med TANAP og TAP. Status: tilladelser.	2019
11	EL: Alexandroupolis LNG-terminal	Ny LNG-terminal i det nordlige Grækenland. Status: tilladelser	2016 ³¹
12	EL: Ægæisk LNG-terminal	Ny flydende LNG-terminal i Kavalabugten. Status: feasibilityundersøgelser/tekniske forhånds- og designundersøgelser, tilladelser	2016 ³²

Elektricitetsprojekter

A Projekter på kort sigt (2014-2016)			
#	Projekt navn	Nærmere oplysninger	Afsluttet af
Bringe isolationen af Baltikum til ophør			
1	Nordbalt 1&2	Sammenkoblinger Sverige-Litauen (ikke et projekt af fælles interesse) Status: under opførelse	2015
2	LT-PL, sammenkobling	Ny sammenkobling og omformerstationer; efterfølgende fase planlagt i 2020; behov for tilhørende forstærkninger i PL. Status: under opførelse	2015 (første fase)

³¹ Oplysninger fra projektlederne, men mere sandsynligt med opstart efter 2017.

³² Idem

B Projekter på (2017-2020) mellemlang sigt			
#	Projekt navn	Nærmere oplysninger	Afsluttet af
Bringe isolationen af Baltikum til ophør			
1	Interne linjer i LV og SE	Forøgelse af kapaciteten af LV-SE-sammenkoblingen (Nordbalt). Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser	2019
2	EE-LV, sammenkobling	Sammenkobling og tilhørende forstærkninger i EE. Status: feasibilityundersøgelse/tekniske forhånds- og designundersøgelser	2020
3	Synkronisering af EE, LV, LT med de kontinentaleuropæiske netværk	Synkronisering af de baltiske stater. Status: feasibilityundersøgelser	2020 (ikke fastlagt)
Bringe isolationen af Den Iberiske Halvø til ophør			
1	Frankrig-Spanien, sammenkobling	Undersøisk HVDC-kabelforbindelse mellem Aquitaine (FR) og Baskerlandet (ES)	2020 (ikke fastlagt)